

4

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΡΟΔΟΥ
ΤΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

135 /2017

ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΡΟΔΟΥ

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές Μαρία Σκουλάξινου, Πρόεδρο Πρωτοδικών, Αικατερίνη Καρτσιούνη, Πρωτοδίκη, Ελένη Η. Παπαδοπούλου, Πρωτοδίκη -Εισηγήτρια και την Γραμματέα Τσαμπίκα Μαλωίνα.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕ δημόσια στο ακροατήριό του στη Ρόδο στις 1 Δεκεμβρίου 2016, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

ΤΩΝ ΕΝΑΓΟΝΤΩΝ : 1) _____, κατοίκου Ρόδου
οδός _____ και της 2)

_____ οι οποίοι παραστάθηκαν ο μεν πρώτος μετά και η δεύτερη δια της πληρεξούσιας δικηγόρου Αικατερίνης Βολονάκη.

ΤΗΣ ΕΝΑΓΟΜΕΝΗΣ: Ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ», που εδρεύει στην Αθήνα, οδός Αιόλου αρ. 86, ως καθολική διάδοχος της «FBB –ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ», νόμιμα εκπροσωπούμενη, η οποία παραστάθηκε δια των πληρεξούσιων δικηγόρων _____ και _____

Οι ενάγοντες ζητούν να γίνει δεκτή η από 29-10-2014 αγωγή τους, που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου με αριθμό έκθεσης

κατάθεσης 265/29-10-2014 , και προσδιορίστηκε για να συζητηθεί κατόπιν αναβολής για την αναφερόμενη στην αρχή της παρούσας δικάσιμο και εγγράφηκε στο πινάκιο.

**ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ
ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ**

Από τη διάταξη του άρθρου 806 ΑΚ προκύπτει ότι ουσιώδη στοιχεία της σύμβασης δανείου είναι: α) χρήματα ή άλλα αντικαταστατά πράγματα, β) μεταβίβαση της κυριότητας αυτών από το δανειστή στον οφειλέτη, γ) συμφωνία των μερών περί απόδοσης άλλων πραγμάτων της ίδιας ποιότητας και ποσότητας, δ) η μεταβίβαση κυριότητας των αντικαταστατών πραγμάτων να γίνεται με τον αποκλειστικό σκοπό της χρησιμοποίησής τους, από τον δανειζόμενο και δη της ανάλωσής τους, από αυτόν. Δηλαδή, αναγκαίο στοιχείο του δανείου είναι, εκτός του να υπάρχει καταρτισμένη σύμβαση, κατά τους όρους των άρθρων 185 - 195 ΑΚ, η παράδοση και μεταβίβαση της κυριότητας των πραγμάτων (ΑΠ 1802/2007, ΕφαΘ 3706/2008 ΤΝΠ Νόμος). Ωστόσο, όπως γίνεται δεκτό, για την κατάρτιση του δανείου, δεν απαιτείται οπωσδήποτε μεταβίβαση της κυριότητας των πραγμάτων, που αποτελούν το αντικείμενο του δανείου, όπως ρητά αναφέρει η ΑΚ 806, αλλά αρκεί το δάνεισμα να περιέρχεται από την περιουσία του δανειοδότη, στην περιουσία του δανειολήπτη. Το οικονομικό αυτό αποτέλεσμα επέρχεται π.χ. με συμφωνία των μερών, ότι το οφειλόμενο χρέος από άλλη αιτία, θα οφείλεται εφεξής, λόγω δανείου, με επιταγή, γραμμάτιο εις διαταγήν ή συναλλαγματική, που εκδίδεται ή οπισθογραφείται υπέρ του δανειολήπτη, με εκχώρηση απαίτησης, με πράξη γύρου (πίστωση τραπεζικού λογαριασμού του λήπτη) κ.α. (βλ. Απ. Γεωργιάδη, Ενοχικό Δίκαιο, Ειδικό Μέρος, Τόμος Ι (2004), σελ. 577, Β. Βαθρακοκοίλη, ΕρΝομΑΚ, Τόμος Γ, Ημιτόμος Γ, σελ. 354). Η κατά τα ανωτέρω, δε, μεταβίβαση της κυριότητας του δανείσματος δεν αποτελεί τύπο της δανειακής συμβάσεως, εις τρόπον, ώστε, αν αυτή ελλείπει, να θεωρείται ότι η σύμβαση δεν καταρτίστηκε, αλλά αποτελεί

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

*

g
Λφ

προϋπόθεση αυτής, επιβαλλόμενη, μάλιστα, από την ανωτέρω διάταξη, η οποία δεν είναι αναγκαστικού δικαίου (ΑΠ 609/2005 ΕλλΔνη 47.1014, ΕφΑΘ 1167/2011 ΕλλΔνη 2012.1065). **II.** Περαιτέρω, κατά την προϊσχύσασα εξαιρετική νομισματική νομοθεσία και ειδικότερα σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 11 εδ. β' του Ν. 5422/1932, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 του ΝΔ της 14.7.1932 (που κυρώθηκε με τον Ν. 5665/1932) και με το άρθρο 6 του ΑΝ 800/1937, απαγορεύθηκε η συνομολόγηση υποχρεώσεων στην ημεδαπή, σε ξένο νόμισμα ή συνάλλαγμα, με δάνεια ή άλλες συμβάσεις, με εξαίρεση τα συναπτόμενα

ενυπόθηκα δάνεια, καθώς και τα δάνεια που αφορούν τη χρηματοδότηση του εισαγωγικού εμπορίου. Κατά το άρθρο 4 του ΑΝ 362/1945, κάθε δικαιοπραξία από την οποία πηγάζουν αξιώσεις ή υποχρεώσεις, για την καταβολή τιμήματος ή μισθώματος ή αμοιβής πάσης φύσεως, υπηρεσιών ή έργου υπέρ προσώπου διαμένοντος στην Ελλάδα, μπορεί να συνομολογείται μόνο σε δραχμές, η ρήτρα δε σε δικαιοπραξία, με την οποία συνομολογούνται αξιώσεις ή υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα ή συνάλλαγμα, είναι άκυρη. Στην περίπτωση αυτή το αρμόδιο δικαστήριο προσδιορίζει, κατά την κρίση αγαθού ανδρός, τη δίκαιη αντιπαροχή, η οποία όμως δεν μπορεί να είναι ανώτερη του ισάξιου σε δραχμές, του αναφερόμενου στη ρήτρα ποσού χρυσού, χρυσών νομισμάτων ή συναλλάγματος, ετή τη βάσει της νόμιμης τιμής αυτών, κατά την ημέρα της συνομολογήσεως της δικαιοπραξίας, εφόσον και το προκύπτον έτσι, ποσό δραχμών, δεν θα θεωρείται υπέρογκο. Οι διατάξεις αυτές του Ν.362/1945 έχουν εφαρμογή, κατά διασταλτική ερμηνεία, σε κάθε δικαιοπραξία εν ζωή, με την οποία συνομολογούνται αξιώσεις και υποχρεώσεις σε χρυσό ή ξένο νόμισμα, επομένως δε και σε σύμβαση δανείου (ΑΠ 971/1996 ΕΕΝ 1998.164, ΕφΑΘ 91/2004 ΤΝΠ Νόμος). Με την υπ'Α αριθμ. 267/9.4.1953 ΠΥΣ (παρ. 7), όμως, θεσπίστηκε μερική εξαίρεση από τις ανωτέρω απαγορεύσεις. Ειδικότερα, με την ανωτέρω ΠΥΣ επιτράπηκε η κατάρτιση δανειακών συμβάσεων με ρήτρα ξένου νομίσματος (ΟΛΑΠ 21/1990 ΕλλΑνη 31.811). Περαιτέρω, με την υπ'Α αριθμ. 142/13.11.1978 ΠΥΣ εγκρίθηκε η κατά την υπ'Α αριθμ. 187/19.10.1978

συνεδρίαση της Νομισματικής Επιτροπής (Υποεπιτροπής Πιστώσεων), ληφθείσα απόφαση, με την οποία επιτράπηκε η εκ μέρους των τραπεζών, χορήγηση πάσης φύσεως δανείων ή πιστώσεων σε ξένο νόμισμα, σε ημεδαπές ή αλλοδαπές ναυτιλιακές επιχειρήσεις. Επακολούθησε η έκδοση της υπ'Α αριθμ. 1976 της 19/25.9.1991, Πράξης του Διοικητή της ~~Γ.Π.Ε.Α.~~ της ~~Ε.Α.Α.Α.~~, στον οποίο, ως σημειωθεί, είχαν μεταβιβαστεί οι αρμοδιότητες της Νομισματικής Επιτροπής και των υποεπιτροπών της (άρθρο 1 Ν. 1266/1982), με την οποία επιτράπηκε ο δανεισμός σε συνάλλαγμα, ιδιωτικών και δημοσίων επιχειρήσεων. Επιπλέον, με την υπ'Α αριθμ. 537/1993 Πράξη του Διοικητή της ~~Γ.Π.Ε.Α.~~ της ~~Ε.Α.Α.Α.~~, η οποία συμπλήρωσε την ΠΔΤΕ 1976/19.9.91, διευκρινίστηκε ότι επιτρεπόταν ο δανεισμός σε συνάλλαγμα, φυσικών και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, ~~Γ.Π.Ε.Α.~~ στο πλαίσιο της πιο πάνω Πράξης, για την κατασκευή, επισκευή και αγορά ακινήτων στην Ελλάδα, που προορίζονται για ιδιόχρηση ως κατοικίες ή εκμετάλλευση. Τέλος, με την υπ αριθμ. 2325 της 2/11.8.1994 Πράξη του Διοικητή της ~~Γ.Π.Ε.Α.~~ της ~~Ε.Α.Α.Α.~~, όπως τροποποιήθηκε με την υπ'Α αριθμ. 2342 της 24/29.11.1994 Πράξη του ίδιου και η οποία εκδόθηκε, στο πλαίσιο του ΠΔ 96/1993, Περί προσαρμογής της Ελληνικής νομοθεσίας, στις διατάξεις της Οδηγίας αριθμ. 88/361/ΕΟΚ και της Οδηγίας αριθμ. 92/122/ΕΟΚ, σχετικά με την «κίνηση κεφαλαίων», περιορίστηκε ακόμη περισσότερο η αρχή της απαγορεύσεως συνάψεως τραπεζικών δανείων σε ξένο νόμισμα. Συγκεκριμένα, με την εν λόγω ΠΔΤΕ, επιτράπηκε χωρίς περιορισμούς, η χρηματοδότηση σε συνάλλαγμα, φυσικών και νομικών προσώπων. Μάλιστα, στο άρθρο 1 του πρώτου κεφαλαίου αυτής ορίζεται ότι «η διάρκεια, η τυχόν περίοδος ανανέωσης ή παράτασης των δανείων που συνάπτονται από την έναρξη ισχύος της παρούσας Πράξης, το επιτόκιο και οι λοιποί όροι καθορίζονται ελεύθερα μεταξύ των συναλλασσομένων μερών» (ΑΠ 2196/2009 ΧρίΔ 2011.105, ΕφΑΘ 91/2004 ΔΕΕ 2004.427). Επακολούθησε ο Ν. 2842/2000, με τον οποίο αντικαταστάθηκε η δραχμή με το Ευρώ, με την εισαγωγή του ως ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος, σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την, εντεύθεν, ομαλοποίηση της οικονομικής κατάστασης στην Ελλάδα. Παράλληλα, στο άρθρο 5 § 1 του ως άνω νόμου

ΘΕΩΡΗΣΑΝ
Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

✶

✶

✶

ορίστηκε ότι «Ι. Καταργούνται οι διατάξεις του Ν. 362/1945, το άρθρο 2 του Ν. 944/1946 και γενικά κάθε διάταξη που απαγορεύει τη συνομολόγηση απαιτήσεων και υποχρεώσεων στην Ελλάδα: α) σε συνάλλαγμα, χρυσό ή χρυσά νομίσματα, β) σε εγχώριο νόμισμα, εφόσον το ποσό των απαιτήσεων και υποχρεώσεων αφήνεται να προσδιοριστεί από την τιμή του συναλλάγματος, του χρυσού, χρυσών νομισμάτων ή του τιμαριθμού». Έτσι, με την ανωτέρω διάταξη ουδεμία αμφιβολία υπάρχει, ως προς τη νομιμότητα της συνομολόγησης οποιασδήποτε ενοχής σε ξένο νόμισμα (ΑΠ 2196/2009 ό.π.). Από την προαναφερόμενη διάταξη, που διατηρήθηκε σε ισχύ μετά την εισαγωγή του ΑΚ (άρθρο 20 ΕισΝΑΚ), σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 291 και 292 ΑΚ, συνάγεται ότι όταν συνομολογήθηκε νόμιμα οφειλή σε ξένο νόμισμα, ο δανειστής ενασκώντας με την αγωγή την αξίωσή του, μπορεί να ζητήσει να του καταβληθεί το ισάξιο σε δραχμές του αλλοδαπού νομίσματος κατά την ημέρα κατά την οποία πράγματι γίνεται η πληρωμή. Με την αντικατάσταση, δε, της δραχμής ως εθνικού νομίσματος από το ευρώ, οι ανωτέρω οφειλές εξοφλούνται σε ευρώ με τη συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ και αλλοδαπού νομίσματος κατά την ημέρα της εξόφλησης. Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται στις αξιώσεις που στηρίζονται απευθείας στο νόμο και στις έγκυρες συμβατικές οφειλές σε ξένο νόμισμα, ενώ δεν έχουν εφαρμογή στις περιπτώσεις των αξιώσεων αποζημίωσης από αδικοπραξία που διέπονται από το ελληνικό δίκαιο (βλ. ΑΠ 678/2010, ΑΠ 698/2006, ΑΠ 1349/1997 ΤΝΠ Νόμος, ΕφΠειρ 145/2011 ΠειρΝομ 2011.194). Έτσι, μετά το Ν. 2842/2000, την καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος, την κατάργηση των νομισματικών περιορισμών και των λοιπών μέτρων ελέγχου συναλλάγματος και την ελεύθερη πλέον συνομολόγηση σε ξένο νόμισμα, επί μεν οικειοθελούς εκπλήρωσης της ενοχής, ενόψει και της διαζευκτικής ευχέρειας που παρέχει το άρθρο 291 ΑΚ, το 6 παρ. 1 του Ν. 5422/1932 έχει ενδοτικό χαρακτήρα και δεν διαφέρει πλέον ουσιωδώς από την ΑΚ 291, με την έννοια ότι ο οφειλέτης, αν δεν συμφωνηθεί κάτι διαφορετικό, καταβάλλει είτε σε ημεδαπό είτε σε αλλοδαπό νόμισμα, επί, δε, άσκηση της αξίωσης του δανειστή και επιδίκαση συγκεκριμένης οφειλής, το δικαστήριο ελλείψει αντίθετης συμφωνίας,

δεν θα επιδικάσει αλλοδαπό νόμισμα, αλλά το ισάξιά του σε ευρώ κατά την ημέρα της πραγματικής πληρωμής (βλ. Γ. Ιατράκη, Η εκπλήρωση της χρηματικής παροχής με ξένο νόμισμα, ΧρίΔ 2011.566).

III. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 6 του Ν. 2251/1994 «Περί προστασίας των Καταναλωτών», οι Γενικοί Όροι των Συναλλαγών (Γ.Ο.Σ.), απαγορεύονται και είναι άκυροι, αν έχουν ως αποτέλεσμα την υπέρμετρη διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή, όπως είναι και ο πελάτης της τράπεζας, στον οποίο η τελευταία, χωρίς ουσιαστική διαπραγμάτευση, αλλά με βάση προδιατυπωμένους όρους χορηγεί, εκτός των άλλων, καταναλωτικά ή στεγαστικά δάνεια. Ο καταχρηστικός χαρακτήρας ενός τέτοιου Γενικού Όρου, κρίνεται αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών ή υπηρεσιών, το σύνολο των ειδικών συνθηκών κατά τη σύναψη της και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης από την οποία αυτή εξαρτάται (ΑΠ 904/201 Κ Αρμ. 2012.1708). Ο περιέχων τη διάταξη αυτή Ν. 2251/1994 αποτελεί ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο της Οδηγίας 93/13 ΕΟΚ του Συμβουλίου της 5-4-1993 «Σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες συμβάσεων που συνάπτονται με τους καταναλωτές». Συγκεκριμένα, στο άρθρο 3 παρ. 1 της εν λόγω οδηγίας ορίζεται ότι «ρήτρα σύμβασης, που δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, θεωρείται καταχρηστική όταν, παρά την απαίτηση της καλής πίστης δημιουργείται εις βάρος του καταναλωτή σημαντική ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των μερών, τα απορρέοντα από τη σύμβαση». Η ρύθμιση της παρ. 6 του άρθρου 2 του Ν. 2251/1994 αποτελεί εξειδίκευση της γενικής αρχής του άρθρου 281 ΑΚ, κατά την οποία απαγορεύεται η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος ή η κατάχρηση ενός θεσμού, όπως είναι η συμβατική ελευθερία. Επομένως, προϋπόθεση της καταχρηστικότητας κάποιου Γ.Ο.Σ. είναι η με αυτόν «ουσιώδης ή σημαντική» διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας (ΟΛΑΠ 6/2006, ΕλλΔνη 2006.419), μνείας γενομένης ότι η παρ. 2 του άρθρου 6 του ως άνω νόμου έχει ήδη αντικατασταθεί με την παρ. 2 του άρθρου 2 του Ν. 3587/20707, όπου ορίζεται ότι οι Γ.Ο.Σ. που έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική διατάραξη της ισορροπίας

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

Φ

21

22

των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή, απαγορεύονται και είναι άκυροι. Περαιτέρω, εκτός από την ανωτέρω γενική ρήτρα για την καταχρηστικότητα των Γ.Ο.Σ. που συνεπάγονται διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας, στην παρ. 7 του άρθρου 2 του Ν. 2251/1994 απαριθμούνται ενδεικτικώς και 31 περιπτώσεις γενικών όρων, που θεωρούνται άνευ ετέρου (per se -περ σε) καταχρηστικοί, χωρίς ως προς αυτούς να ερευνάται η συνδρομή των προϋποθέσεων της γενικής ρήτρας, αφού αυτοί θεωρούνται κατά αμάχητο τεκμήριο, ότι έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα. Στις περιπτώσεις αυτές περιλαμβάνεται και η υπό στοιχείο ια', σύμφωνα με την οποία καταχρηστικοί είναι και εκείνοι οι όροι που, χωρίς σπουδαίο λόγο, αφήνουν το τίμημα αόριστο και δεν επιτρέπουν τον προσδιορισμό του με κριτήρια ειδικά καθορισμένα στην σύμβαση και εύλογα για τον καταναλωτή. Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 της Οδηγίας 93/13 ΕΟΚ του Συμβουλίου της 5-4-1993 ελέγχεται εάν οι σχετικοί όροι είναι διατυπωμένοι κατά τρόπο σαφή και κατανοητό, εάν έχει δηλαδή παραβιαστεί η αρχή της διαφάνειας (ΟΛΛΠ 15/2007, ΔΕΕ 2007.975). Η απαίτηση περί διαφάνειας του)ν ΓΟΣ δεν αφορά, εξάλλου, απλά και μόνο τον κατανοητό χαρακτήρα τους από τυπική και γραμματική άποψη, παρά αναφέρεται και στη λειτουργία τους, ούτως ώστε ο καταναλωτής να μπορεί να εκτιμήσει, βάσει σαφών και κατανοητών κριτηρίων, τις οικονομικές συνέπειες και μεταβολές, που κάθε όρος συνεπάγεται γι' αυτόν (ΔΕΚ, απόφαση της 30ής Απριλίου 2014, υπόθεση C-26/13, κατά σκέψεις 71 - 75). Η παραπάνω σαφήνεια, δηλαδή, αφορά και τις νομικές συνέπειες μίας ρήτρας, δηλαδή τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του καταναλωτή. Για τον λόγο αυτό, ασαφείς ή πολυσήμαντες ρήτρες δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται από τον προμηθευτή, με σκοπό να ενισχύσει τη θέση του απέναντι στον καταναλωτή. Ειδικά, όσον αφορά τις δυσμενείς οικονομικές συνέπειες και επιβαρύνσεις, αυτές θα πρέπει να είναι ευκρινείς, δηλαδή να μπορούν να γίνουν άμεσα κατανοητές από τον μέσο καταναλωτή, ο οποίος δεν διαθέτει εξειδικευμένες νομικές ή οικονομικές γνώσεις. Η διαφάνεια, λοιπόν, αφορά στη σαφή και κατανοητή διατύπωση, στην αρχή του ορισμένου ή

οριστού περιεχομένου και στην αρχή της προβλεψιμότητας της ύπαρξης των όρων. Αδιαφανείς ρήτρες, που αποκρύπτουν την πραγματική, νομική και οικονομική κατάσταση, δημιουργούν τον κίνδυνο ο καταναλωτής είτε να απόσχει από την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων του, είτε να αποδεχθεί αξιώσεις, που, κατά το φαινόμενο, έχει ο προμηθευτής και υπό το πρίσμα αυτό, οι αδιαφανείς ρήτρες μπορεί να οδηγήσουν στη διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας κατά το άρθρο 2 παρ. 6 του Ν. 2251/1994. Και οι ΓΟΣ, υπακούοντας στην παραπάνω αρχή, πρέπει να παρουσιάζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών κατά τρόπο ορισμένο, ορθό και σαφή (ΑΠ 652/2010 ΔΕΕ 2010,943, ΑΠ 430/2005 ΕλλΔνη 2005.802). Εξάλλου, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 2501/31-10-2002 (ΦΕΚ Α' 277/18-11-2002) Πράξη του Διοικητή Τ.Σ.Ε....., η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 18 παρ.5 του Ν. 2076/1992 (όπως αυτό ίσχυε μέχρι την κατάργησή του με το άρθρο 92 παρ.1 του Ν. 3601/2007), και άρα έχει ισχύ ουσιαστικού νόμου, τροποποιήθηκαν και κωδικοποιήθηκαν οι διατάξεις, που αφορούν την ενημέρωση των συναλλασσομένων με τα πιστωτικά ιδρύματα, που λειτουργούν στην Ελλάδα, για τους όρους που διέπουν τις συναλλαγές τους. Σύμφωνα με τις γενικές αρχές, που θεσπίζονται στην παράγραφο Α της εν λόγω ΠΔΤΕ, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να ενημερώνουν: α) σχετικά με τον κίνδυνο από ενδεχόμενη διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας σε περίπτωση δανείων από συνάλλαγμα ή με ρήτρα συναλλάγματος (παρ. Β', αριθμ. 2, περίπτωση χ, της παραπάνω Πράξης του Διοικητή της Τ.Σ.Ε.....), και β) για τη δυνατότητα και το κόστος χρησιμοποίησης τεχνικών κάλυψης του κινδύνου από την ενδεχόμενη μεταβολή της συναλλαγματικής ισοτιμίας ή και των επιτοκίων (παρ. Β', αριθμ. 2, περίπτωση χί, της παραπάνω Πράξης του Διοικητή της ...), δηλαδή η ενημέρωση του δανειολήπτη, σε σχέση με τα δάνεια σε συνάλλαγμα και αναφορικά με τον κίνδυνο, από ενδεχόμενη διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας, πρέπει να γίνεται από κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό, που να διαθέτει το προβλεπόμενο από τη διάταξη του άρθρου 14 του Ν. 3606/2007 πιστοποιητικό καταλληλότητας. Ειδικότερα, για την περίπτωση της συννομολογηθείσας σύμβασης σε ξένο νόμισμα (σε Ελβετικό φράγκο) και

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

α

NR

σύμφωνα με τις παραδοχές της απόφασης του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 30-4-2014 (υπόθεση C-26/13, κατά, (σκέψεις 71- 75) για τη θεμελίωση της απαιτούμενης διαφάνειας των σχετικών συμβάσεων πρέπει να παρουσιάζονται, κατά τρόπο σαφή και ορισμένο, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων και ειδικότερα να διατυπώνεται ευκρινώς ο τρόπος λειτουργίας της συναλλαγματικής ισοτιμίας, η μέθοδος και οι ιδιαιτερότητες του μηχανισμού μετατροπής του εγχωρίου νομίσματος σε ξένο, η σχέση μεταξύ του μηχανισμού αυτού και τυχόν άλλων, ούτως ώστε ο καταναλωτής να μπορεί να εκτιμήσει τις οικονομικές συνέπειες, που θα μπορούσε να έχει για τον ίδιο ο παραπάνω όρος, δηλαδή να διαγνώσει εκ των προτέρων, τόσο το ύψος των μηνιαίων τοκοχρεολυτικών δόσεων που καλείται να καταβάλει για την αποπληρωμή του δανείου του, όσο και για το ύψος του ανεξόφλητου κεφαλαίου του τελευταίου, σε περίπτωση που η ισοτιμία μεταξύ ευρώ και ξένου νομίσματος (Ελβετικού φράγκου) διαφοροποιείται σε βάρος του πρώτου.(ΕφΑθ1611/2017 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

Οι ενάγοντες με την υπό κρίση αγωγή εκθέτουν ότι σύναψαν με την εναγομένη τράπεζα στη Ρόδο, την από 27-3-2007 σύμβαση στεγαστικού δανείου, ο μεν πρώτος ενάγων ως πρωτοφειλέτης, και η δεύτερη ενάγουσα και ο αποβιώσας ήδη πατέρας και σύζυγος της δεύτερης των εναγόντων ,ως εγγυητές, αποπληρωτέο σε ελβετικό φράγκο, ποσού 409.456,83 ελβετικών φράγκων, το ισόποσο του οποίου αντιστοιχεί σε 249.668,80 ευρώ, με τις συνθήκες και τους όρους που αναλυτικά περιγράφονται στην αγωγή. Ότι με τους ίδιους όρους ο πρώτος των εναγόντων, την 27-3-2007, έλαβε από την εναγομένη πρόσθετο στεγαστικό δάνειο ποσού 656.543,17 ελβετικών φράγκων, το ισόποσο του οποίου αντιστοιχεί σε 400.331,20 ευρώ. Ότι σύμφωνα με τον προδιατυπωμένο υπ'αρ.4.05 ταυτόσημο όρο των ανωτέρω συμβάσεων, ο οφειλέτης υποχρεούται να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του προς την τράπεζα είτε στο νόμισμα της χορήγησης, είτε σε ευρώ με βάση την τρέχουσα τιμή πώλησης του νομίσματος χορήγησης την ημέρα της καταβολής. Ότι κατά την εκταμίευση του ποσού του δανεισμού μεταβιβάστηκε στον πρώτο

ενάγοντα κατά κυριότητα με την πίστωσή του σε συγκεκριμένο λογαριασμό ταμειευτηρίου. Ότι ο πρώτος των εναγόντων αποφάσισε και κατέληξε στην ανωτέρω δανειακή σύμβαση μετά από ενημέρωση και προτροπή υπαλλήλου της εναγομένης τράπεζας ότι πρόκειται για την πλέον συμφέρουσα επιλογή (χαμηλό επιτόκιο), χωρίς ποτέ να του επισημανθεί ο κίνδυνος ανατροπής των συναλλαγματικών ισοτιμιών που υπέκρυπτε η σύμβαση αυτή, ούτε να του προταθεί κάποιο πρόγραμμα αντιστάθμισης του κινδύνου αυτού, αν και γνώριζε η τράπεζα ότι δεν είχε εισόδημα σε ελβετικό φράγκο. Ότι το ποσό της μηνιαίας δόσης ξεκίνησε κατά το χρόνο εκταμίευσης του δανείου, με ισοτιμία 1,64, και ανερχόταν ως προς τη πρώτη σύμβαση στο ποσό των 792,08 ευρώ και αναφορικά με τη δεύτερη στο ποσό των 1158,54 ευρώ. Ότι επήλθε σταδιακά μεταβολή στην ισοτιμία μεταξύ των δύο νομισμάτων, η οποία ανέρχεται πλέον σε 1,186, με αποτέλεσμα να μεταβληθεί και το άληκτο κεφάλαιο των δύο δανείων. Ότι το δάνειο ποσού 409.456,83 CHF(249.668,80 ευρώ), βάσει της ισοτιμίας των δύο νομισμάτων κατά την ημέρα άσκησης της αγωγής εμφανίζει υπόλοιπο 505.343 ελβετικά φράγκα και το δεύτερο δάνειο ύψους 656.543,17 CHF, (400.331,20 ευρώ) εμφανίζει υπόλοιπο 505.343 ελβετικά φράγκα. Ότι αθροιστικά οφείλει (717.402,40 ευρώ), δηλαδή περισσότερα από το ποσό του δανείου που

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η ΧΡΕΗΓΗΤΡΙΑ εκταμιεύτηκε(650.000 ευρώ), παρόλο που έχει ήδη καταβάλει το ποσό των 260.667,61 ευρώ. Με βάση το ανωτέρω ιστορικό ζητούν α) να αναγνωρισθεί ότι είναι άκυρος ως καταχρηστικός ο με αριθμ. 4.05 κοινός όρος των δύο δανειακών συμβάσεων, να αναγνωρισθεί ως μόνη ρήτρα μετατροπής των οφειλομένων σε ελβετικά φράγκα ποσών σε ευρώ, η συναλλακτική ισοτιμία των δύο νομισμάτων, όπως ίσχυε κατά την ημέρα εκταμίευσης των ποσών των δανείων, ήτοι η ισοτιμία 1,64, β) να αναγνωρισθεί ότι κατά την 5-10-2014 το οφειλόμενο υπόλοιπο της πρώτης δανειακής σύμβασης ανέρχεται σε 350.302,96 ελβετικά φράγκα και της δεύτερης σε 512.495,31 ελβετικά φράγκα και ότι εφεξής για την αποπληρωμή των δόσεων θα εφαρμόζεται η συναλλαγματική ισοτιμία που ίσχυε κατά την ημέρα εκταμίευσης και πίστωσης των ποσών των δύο δανείων, ήτοι 1,64, επικουρικά δε να αναγνωρισθεί ότι η εναγόμενη υποχρεούται να εφαρμόσει την ανωτέρω ισοτιμία για τον υπολογισμό των καταβαλλόμενων μέχρι σήμερα ποσών για την

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η ΧΡΕΗΓΗΤΡΙΑ

α

εξόφληση των δύο δανείων, προκειμένου να επαναπροσδιορίσει το οφειλόμενο υπόλοιπο αυτών και να υπολογίζει εφεξής με βάση την ισοτιμία αυτή τις υπόλοιπες δόσεις που θα καταβάλλονται προς εξόφληση των δανείων και τέλος ζητεί να καταδικαστεί η εναγόμενη στην πληρωμή των δικαστικών τους εξόδων

Με βάση το παραπάνω περιεχόμενο και αιτήματα, η αγωγή παραδεκτώς φέρεται προς συζήτηση, κατά την τακτική διαδικασία, ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, το οποίο είναι καθ' ύλη και κατά τόπο αρμόδιο (άρθρα 18 και 33 ΚΠολΔ). Είναι δε αυτή νόμιμη στηριζόμενη στις αναφερόμενες στην μείζονα σκέψη διατάξεις, καθώς και σε αυτές των άρθρων 180,181,200, 281, 361, 806 επ. ΑΚ, 2 παρ. 1, 2, 6, 7 και 8 ν. 2251/1994, 70,176 και 191 παρ. 2 ΚΠολΔ, εκτός του αιτήματος κατά το δεύτερο σκέλος της κύριας βάσης, το οποίο είναι μη νόμιμο καθότι η εκδοθησομένη απόφαση έχει διαπλαστικό χαρακτήρα και οι διατάξεις της δεν έχουν αναδρομική ισχύ. Συνεπώς κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμη, πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατ ουσίαν.

Από την εκτίμηση των καταθέσεων των μαρτύρων που εξετάστηκαν στο ακροατήριο, των εγγράφων που οι διάδικοι νομότυπα επικαλούνται και προσκομίζουν, για να χρησιμεύσουν είτε ως αυτοτελή αποδεικτικά μέσα είτε ως δικαστικά τεκμήρια ορισμένα από τα οποία μνημονεύονται παρακάτω, χωρίς όμως κάποιο από αυτά να παραληφθεί κατά την ουσιαστική εκτίμηση της διαφοράς, των ομολογιών που συνάγονται από τις δύο πλευρές και αναφέρονται ειδικότερα κατωτέρω, σε συνδυασμό προς τα διδάγματα της κοινής πείρας, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά : την 27-3-2007 οι ενάγοντες σύναψαν στη Ρόδο με την ανώνυμη τραπεζική εταιρία με την επωνυμία «FBB –ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ» καθολική διάδοχος της οποίας είναι η εναγομένη τραπεζική εταιρία, ο μεν πρώτος ενάγων ως οφειλέτης, η δε δεύτερη ενάγουσα και ο ήδη αποβιώσας ██████████ ██████████ ως εγγυητές, τις με αριθμ. 10/0200/5020/1041 και 10/01204/5020/1059 συμβάσεις τοκοχρεωλυτικού στεγαστικού δανείου, αμφοτέρως αποληρωτές σε ελβετικό φράγκο, ποσού η πρώτη 409.456,83 ελβετικών φράγκων, το ισόποσο του οποίου αντιστοιχεί σε 249.668,80 ευρώ και η δεύτερη ποσού 656.543,17 ελβετικών

φράγκων, το ισόποσο του οποίου αντιστοιχεί σε 400.331,20 ευρώ. Αυτές δε οι επίδικες συμβάσεις, να σημειωθεί ότι είναι έγκυρες συμβάσεις τραπεζικών δανείων σε αλλοδαπό νόμισμα βάσει του άρθρου 2 § 1 του ν.δ. 2415/1953, της με αριθμό 1976 της 19/25.9.1991 ΠΔΤΕ και της με αριθμό 2325 της 2/11.8.1994 ΠΔΤΕ, όπως ισχύει. Αμφότερα τα δάνεια συμφωνήθηκαν έντοκα με κυμαινόμενο επιτόκιο, ίσο με το εκάστοτε διατραπεζικό επιτόκιο Euribor 365 ημερών, πλέον περιθωρίου ανερχομένου σε 1,5% και της εισφοράς του ν. 128/1975, το οποίο ανερχόταν, κατά το χρόνο σύναψης της σύμβασης σε ποσοστό 3,84%, αποπληρωτέο σε 420 μηνιαίες τοκοχρεωλυτικές δόσεις, αρχής γενομένης από τον Απρίλιο του 2007, αντίστοιχη ημέρα της εκταμίευσης. Ως LIBOR δε νοείται ο αριθμητικός μέσος όρος (στρογγυλοποιημένος προς τα άνω μέχρι τέσσερα δεκαδικά ψηφία) των επιτοκίων, που προσφέρονται στη διατραπεζική αγορά του Λονδίνου, στις 11.00 π.μ, περίπου (ώρα Λονδίνου), δύο εργάσιμες (για το Λονδίνο και την Αθήνα) ημέρες πριν από την ημέρα εκταμίευσης του δανείου για καταθέσεις σε ελβετικό φράγκο, ύψους αντίστοιχου με το εκτοκιζόμενο κεφάλαιο και διάρκειας ενός μήνα. Σκοπός των δανείων αυτών, όπως αναφέρεται στο περιεχόμενο των συμβάσεων ήταν η αγορά από τον ενάγοντα, ενός οικοπέδου έκτασης 911, 20 τμ κείμενου στη Ρόδο με ΚΜ :Τόμος 104, φύλλο 44, μερίδα 900 με εκθέτη 511/1 φάκελος 8411 του Κτηματολογίου Ρόδου, καθώς και η εκτέλεση εργασιών ανέγερσης, αποπεράτωσης του ανωτέρω ακινήτου (κατοικίας). Τα παραπάνω προϊόντα των επίδικων στεγαστικών δανείων πιστώθηκαν στον με αριθμό λογαριασμό που τηρούνταν προς εξυπηρέτησή του σε ελβετικό φράγκο και εκταμιεύθηκαν από τον ενάγοντα στις 30-3-2007, περιερχόμενο στην περιουσία του, από αυτή της εναγομένης με ισοτιμία ευρώ/ελβετικού φράγκου 1 προς 1,64. Ο ενάγων από την 30-4-2007 άρχισε να καταβάλλει σε ευρώ εμπρόθεσμα τις μηνιαίες δόσεις, η δε εναγόμενη εφαρμόζε, την τρέχουσα τιμή πώλησης του ελβετικού φράγκου την ημέρα της καταβολής. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι ο ενάγων, που είναι μηχανικός απόφοιτος ΤΕΙ Δομικών Έργων, ζει εργάζεται και δραστηριοποιείται στην Ελλάδα, και παρόλο που συνήψε τις δανειακές συμβάσεις σε ελβετικά φράγκα, είχε ανάγκη να λάβει το δάνεισμα σε Ευρώ, προκειμένου να αξιοποιήσει το ποσό για τους ανωτέρω

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΚΗ

α
μ

7^ο φύλλο της υπ' αριθμ. 135/2017 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου
Ρόδου (Τακτική Διαδικασία)

σκοπούς, και με το ίδιο νόμισμα εξοφλούσε και τις μηνιαίες τοκοχρεωλυτικές δόσεις, στο οποίο άλλωστε εκφράζονται και τα εισοδήματά του. Η επιλογή, λοιπόν, σύναψης του δανείου σε ελβετικό φράγκο από τον ενάγοντα, όπως και από μεγάλη μερίδα των δανειοληπτών εκείνης της χρονικής περιόδου, παρόλο που τούτο δεν αντιπροσώπευε τις πραγματικές τους ανάγκες, εξηγείται από το ότι από τη θεσμοθέτηση του Ευρώ (Ιανουάριο 1999) η ισοτιμία μεταξύ Ευρώ και ελβετικού φράγκου παρέμενε σχετικά σταθερή (διακύμανση της τάξεως του 5,3%) ενώ ταυτόχρονα, το διατραπεζικό επιτόκιο LIBOR CHF (επιτόκιο αναφοράς των αγγλικών τραπεζών για τα ελβετικά φράγκα), κυμαινόταν διαχρονικά σε χαμηλότερα επίπεδα, από το αντίστοιχο επιτόκιο EURIBOR (διατραπεζικό επιτόκιο που προσφέρεται για τις καταθέσεις μιας τράπεζας στην άλλη, σε ευρώ), με αποτέλεσμα να δημιουργείται ένα επιτοκιακό όφελος για τους δανειολήπτες, που δανείζονταν με επιτόκιο LIBOR CHF. Οι ανωτέρω λόγοι, έδιναν συγκριτικό πλεονέκτημα, για το συγκεκριμένο προϊόν, σε σχέση με ένα δάνειο σε ευρώ, τονίζονταν δε το πλεονέκτημα αυτό στις σχετικές διαφημιστικές καμπάνιες των τραπεζών και έτσι προωθούνταν, από αυτές, μαζικά κατά τον τότε χρόνο, τα δάνεια σε ελβετικά φράγκα. Αναφορικά με το επιτόκιο LIBOR, πρέπει να σημειωθεί ότι τούτο ήταν και παρέμεινε ιδιαίτερα χαμηλό, σε σχέση με το επιτόκιο EURIBOR, έβαινε δε διαρκώς μειούμενο. Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι από τις αρχές του έτους 2007 και εντεύθεν, η ισοτιμία των δυο νομισμάτων κατέγραψε μεγάλη μείωση σε βάρος του Ευρώ, ο δε δείκτης της διακύμανσης, η οποία είχε παραμείνει περίπου σταθερή, για τα προηγούμενα δεκαπέντε έτη, τριπλασιάστηκε. Μάλιστα το έτος 2011 η Κεντρική Τράπεζα της Ελβετίας, έθεσε κατώτερο όριο στην ισοτιμία των δυο νομισμάτων, αυτό του 1,20 (δηλαδή 1 ευρώ = 1,20 ελβετικό φράγκο), το οποίο όμως απελευθέρωσε, με νεώτερη απόφασή της τον Ιανουάριο του 2015. Έτσι αποδεικνύεται, με βάση τα ανωτέρω, ότι στην επίδικη περίπτωση η ισοτιμία EURO/CHF, με βάση την τιμή πώλησης του ελβετικού φράγκου, ήταν κατά την 30-3-2007, ημέρα εκταμίευσης του δανείου 1 Ευρώ προς 1,64 ελβετικά φράγκα, ενώ την 30-9-2014, (λίγο πριν τη σύνταξη της κρινόμενης αγωγής) ανήλθε στο ποσό των 1 προς 1,184 ελβετικά φράγκα. Τούτο

σημαίνει, ότι κατόπιν της διακύμανσης αυτής, η μηνιαία δόση που έπρεπε να καταβάλει ο ενάγων προς αποπλήρωμή των δανείων του σε Ευρώ αυξήθηκε, όπως και το άληκτο -οφειλόμενο σε ποσό Ευρώ για την αποπλήρωμή τους. Ειδικότερα, όπως αποδείχθηκε με την υπ' αριθμ. 10/0200/5020/1041 σύμβαση δανείου χορηγήθηκε στον ενάγοντα δάνειο ύψους 409.456,83 CHF που αναλογούσε, με ισοτιμία κατά την ημέρα εκταμίευσης EUR/CHF 1 προς 1.64 στο ποσό των 249.668,80 ευρώ και με την με αριθμ. 10/01204/5020/1059 σύμβαση δανείου, του χορηγήθηκε δάνειο 656.543,17 ελβετικών φράγκων, που αναλογούσε, με ισοτιμία κατά τον ίδιο χρόνο EUR/CHF, 1 προς 1,64 στο ποσό των 400.331,20 ευρώ. Ωστόσο από την καρτέλα κίνησης του δανείου προκύπτει ότι κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής το άληκτο κεφάλαιο της πρώτης σύμβασης ανέρχεται στο ποσό των 350.303,96 ελβετικών φράγκων, που αναλογεί με ισοτιμία 1,186 στο ποσό των 295.365,06 ευρώ και το άληκτο κεφάλαιο από τη δεύτερη ανέρχεται στο ποσό των 512.495,31 ελβετικών φράγκων, που αναλογεί σε ισοτιμία 1,186, σε 432.120,83 ευρώ και συνολικά οφείλει το ποσό των 727.485,89 ευρώ. Η εξελικτική ισχυροποίηση του ελβετικού φράγκου έναντι του ευρώ είχε ως συνέπεια το άθροισμα της οφειλής του ενάγοντος να είναι μεγαλύτερο από το ληφθέν δάνειο των 650.000 ευρώ και ενώ μάλιστα καταβάλλονταν εμπροθέσμως και προσηκόντως οι μηνιαίες δόσεις και συνολικά έχοντας καταβάλει το ποσό των 260.667,61 ευρώ. Όπως προκύπτει

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

πρόκειται για πολύ σημαντική οικονομική ανατροπή ως προς την ποσότητα της αντιπαροχής που οφείλει στην τράπεζα ο αντισυμβαλλόμενος της, ο οποίος λόγω του είδους της σύμβασης έχει την ιδιότητα του καταναλωτή. (βλ. ΟΛΑΠ 13/2015, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Η ανωτέρω ανατροπή οφείλεται στο περιεχόμενο του κοινού όρου 4.5 των ως άνω συμβάσεων δανείου, δυνάμει του οποίου ο δανειολήπτης υποχρεώνεται να εκπληρώνει τις απορρέουσες από τις συμβάσεις υποχρεώσεις του προς την Τράπεζα είτε σε αυτούσιο συνάλλαγμα είτε με το σε ευρώ ισάξιο με βάση την τρέχουσα τιμή πώλησης του νομίσματος χορήγησης (ελβετικό φράγκο) την ημέρα της καταβολής. Ενόψει του ότι ανωτέρω όρος δεν αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ των συμβαλλομένων και ήδη διαδίκων, πρόκειται για Γ.Ο.Σ, καθώς διατυπώθηκε εκ των προτέρων με σκοπό χρήσης σε

α
NR

αόριστο αριθμό και αφορά στη βασική σχέση παροχής - αντιπαροχής, εφόσον η συναλλαγματική ισοτιμία ρυθμίζει μια καθοριστική παράμετρο για τον τρόπο υπολογισμού της οφειλόμενης δόσης, διαμορφώνοντας έτσι το ύψος της κύριας παροχής (κεφάλαιο και αντιπαροχή - τόκοι), που οφείλει να εκπληρώσει ο δανειολήπτης στην τράπεζα. Πρέπει, επομένως, ο επίδικος γ.ο.σ. να εξεταστεί ως προς την καταχρηστικότητα του σύμφωνα με το άρθρο 4 § 2 της Οδηγίας 93/2013, κατά το οποίο «η εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα των συμβατικών ρητρών δεν αφορά ούτε τον καθορισμό του κυρίου αντικειμένου της σύμβασης ούτε το ανάλογο ή μη μεταξύ της τιμής και της αμοιβής, αφενός, και των υπηρεσιών ή αγαθών, που θα παρασχεθούν ως αντάλλαγμα αφετέρου, εφόσον οι ρήτρες αυτές είναι διατυπωμένες κατά τρόπο σαφή και κατανοητό» (βλ. ΔΕΕ 30.4.2014 .. και ..., 26/12, Σκ. 49η). Η επισκόπηση του προαναφερθέντος όρου καταδεικνύει ότι, αυτός είναι μεν αντιληπτός από άποψη γραμματικής διατύπωσης, όμως δεν είναι σαφής και κατανοητός, αφού δεν αποκαλύπτει στον «συνήθως απρόσεκτο ως προς την ενημέρωσή του καταναλωτή, που διαθέτει μέση αντίληψη κατά τον σχηματισμό της δικαιπρακτικής του απόφασης» τον ακριβή τρόπο λειτουργίας του ως άνω μηχανισμού συναλλαγματικής ισοτιμίας, τις ιδιαιτερότητες του μηχανισμού μετατροπής του ξένου νομίσματος, καθώς και της σχέσης μεταξύ του μηχανισμού αυτού και του μηχανισμού, που προβλέπουν άλλες ρήτρες σχετικά με την αποδέσμευση του δανείου, ώστε (αυτός) να μπορεί να προβλέψει βάσει ευδιάκριτων κριτηρίων τη βαρύτητα του συναλλαγματικού - οικονομικού κινδύνου, που συνοδεύει τα επίμαχα δάνεια, ιδίως για συμβάσεις μεγάλης χρονικής διάρκειας. Επομένως, ο ως άνω όρος δεν ανταποκρίνεται στην αρχή της διαφάνειας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 2 § 2, 6 και 7 του ν. 2251/1994, καθώς δεν καθίσταται σαφές στον καταναλωτή ότι φέρει το βάρος τυχόν ανατίμησης ή υποτίμησης του ευρώ σε σχέση με το ελβετικό φράγκο, αντιθέτως, μάλιστα, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, πρόκειται για στοιχεία που προσιδιάζουν στην εμπειρία σε τραπεζικές και χρηματιστηριακές συναλλαγές που διέθετε ο μέσος πολίτης της χώρας μας κατά την επίδικη χρονική περίοδο. Εξάλλου, δεν

αποδείχθηκε η συνδρομή στο πρόσωπό του ενάγοντος εξειδικευμένων οικονομικών γνώσεων αναφορικά με τους νομισματικούς κανόνες, τις συνθήκες της αγοράς και το κόστος του χρήματος, και γενικότερα ενασχόληση με τραπεζικές συναλλαγές (άλλα δάνεια ή επενδύσεις), ούτε ότι είχε περιουσία ή εισοδήματα σε ελβετικά φράγκα, ώστε, να διαγνώσει εκ των προτέρων τόσο το ύψος των μηνιαίων τοκοχρεωλυτικών δόσεων που θα καλείτο να καταβάλλει για την αποπληρωμή των δανείων του, όσο και το ύψος του ανεξόφλητου κεφαλαίου αυτών σε περίπτωση που η ισοτιμία μεταξύ ευρώ και ελβετικού φράγκου διαφοροποιούνταν σε βάρος του πρώτου (σκέψεις 73-75 της ανωτέρω απόφασης του ΔΕΚ). Συνέπεια της αοριστίας και της ασάφειας του προδιατυπωμένου όρου ήταν ο ενάγων να μην γνωρίζει εκ των προτέρων τις συμβατικές δεσμεύσεις που αναλάμβανε και να οδηγείται ουσιαστικά στη διάψευση των τυπικών και δικαιολογημένων προσδοκιών του ως καταναλωτή - πελάτη αναφορικά με την εξέλιξη της συναλλακτικής του σχέσης με την Τράπεζα (ΑΠ 1219/2001 ΔΕΕ 2001.1128). Εξάλλου, η υπογραφή και παραλαβή προδιατυπωμένων συμβάσεων και επιστολών δεν δύναται να θεωρηθεί πλήρης και ορθή εκτέλεση των προσυμβατικών υποχρεώσεων της εναγομένης Τράπεζας (πιστωτικού φορέα) για επαρκή πληροφόρηση και ενημέρωση, διότι αντιστρέφει το βάρος απόδειξης της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων των διαδίκων (συμβαλλομένων) που δύναται να διακυβεύσει την αποτελεσματικότητα των δικαιωμάτων των καταναλωτών (ΔΕΚ, απόφαση της 18ης-12-2014, υπόθεση C-449/13, CA ConsumerFinance SA κατά IngridBakkaus, CharBonato, FlorianBonato, σκέψεις 30 - 32). ΔΕΕ 2001,1128).

Όπως αποδείχτηκε και ήδη προαναφέρθηκε, η επιλογή εκ μέρους των εναγόντων του δανεισμού σε ελβετικό νόμισμα έγινε, κατόπιν σχετικής ενημέρωσης εκ μέρους των υπαλλήλων της εναγόμενης τράπεζας προς αυτούς, λόγω των πλεονεκτημάτων του χαμηλού επιτοκίου (όπως ανωτέρω αναλύθηκε) και ευνοϊκής ισοτιμίας μεταξύ ελβετικού φράγκου- ευρώ η οποία είχε παραμείνει σταθερή τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα η μηνιαία καταβλητέα δόση να είναι μικρότερη, αλλά να εμφανίζεται και ως τέτοια στην μελλοντική προοπτική της. Ωστόσο προέκυψε ότι ο ενάγων κατά την επιλογή και υπογραφή της ανωτέρω δανειακής σύμβασης δεν ενημερώθηκε από τους υπαλλήλους της

ΘΕΩΡΗΣΗ
Η ΕΥΧΗΤΡΙΑ

α
Λφ

εναγομένης τράπεζας για το συναλλαγματικό κίνδυνο της ισοτιμίας ελβετικού φράγκου και ευρώ με τρόπο κατανοητό για τον ίδιο, ούτε όσον αφορά τους αμυντικούς μηχανισμούς κάλυψης του κινδύνου από την ενδεχόμενη μεταβολή της συναλλαγματικής ισοτιμίας ή και των επιτοκίων, με ειδική και εξειδικευμένη παράθεση και ανάλυση των οικονομικών όρων αντιστάθμισης του συναλλαγματικού κινδύνου, αναφορικά με την δυνατότητα χρήσης προγραμμάτων αντιστάθμισης του συναλλαγματικού κινδύνου, με ασφάλιση, τη λειτουργία, χρήση και το κόστος αυτών, τη δυνατότητα χρήσης, τη λειτουργία και το κόστος των πιστωτικών παραγώγων, τα οποία θα θωράκιζαν απέναντι στο συναλλαγματικό κίνδυνο σε επίπεδο τόσο δόσης όσο και άληκτου κεφαλαίου. Όσα δε η εναγόμενη ισχυρίζεται περί του ότι ο ενάγων διέθετε επαρκή πληροφόρηση σχετικά με τις ιδιομορφίες της σύμβασης που υπέγραψε και ο μάρτυρας κατέθεσε ότι η αρμόδια τραπεζικός υπάλληλος τον ενημέρωσε πλήρως και με τη χρήση παραδειγμάτων για το ενδεχόμενο μεταβολής των νομισματικών συνθηκών, υπό τις οποίες υπεγράφησαν οι συμβάσεις αυτές, είναι αβάσιμα, καθόσον στην πραγματικότητα η όποια πληροφόρηση του ενάγοντος εκ μέρους της ήταν επιφανειακή και ως εκ τούτου ελλιπής. Συγκεκριμένα, η εναγόμενη δεν παρουσίασε στον ενάγοντα ούτε με το κείμενο της σύμβασης ούτε με χωριστό έγγραφο ένα ρεαλιστικό παράδειγμα διαμόρφωσης των υποχρεώσεων του στο μέλλον, το οποίο να στηρίζεται στην εκδοχή ότι θα μεταβαλλόταν προς οποιαδήποτε κατεύθυνση η ισοτιμία των δύο νομισμάτων. Περαιτέρω, όσον αφορά το κενό, που δημιουργείται από την ακυρότητα του προμνημονευόμενου γ.ο.σ., αυτό, κατά τα προδιαληφθέντα στη μείζονα σκέψη, θα έπρεπε, κατ' αρχήν, να καλυφθεί με την εφαρμογή του αντίστοιχου κανόνα ενδοτικού δικαίου και, ειδικότερα, με την εφαρμογή της διάταξης του άρθ. 291 ΑΚ, η οποία ορίζει πως «όταν πρόκειται για χρηματική οφειλή σε ξένο νόμισμα που πρέπει να πληρωθεί στην Ελλάδα, ο οφειλέτης, αν δεν συμφωνήθηκε το αντίθετο, έχει δικαίωμα να πληρώσει σε εγχώριο νόμισμα με βάση την τρέχουσα αξία του ξένου νομίσματος στο χρόνο και τον τόπο της πληρωμής». Ωστόσο, επειδή η ουσιαστικού δικαίου ρύθμιση, που η εν λόγω διάταξη εισάγει, ταυτίζεται με εκείνη του

προμνημονευόμενου όρου, που κρίθηκε καταχρηστικός, το Δικαστήριο κρίνει πως η εφαρμογή της στη θέση του θα κατέληγε στο ίδιο αποτέλεσμα, στη διάψευση, δηλαδή, των εύλογων προσδοκιών του ενάγοντος αναφορικά με την εξέλιξη της συναλλακτικής του σχέσης με την εναγόμενη και, συνακόλουθα, στη σημαντική διατάραξη της ισορροπίας των μεταξύ τους δικαιωμάτων και υποχρεώσεων σε βάρος του ιδίου και της δεύτερης ενάγουσας. Ως εκ τούτου, η εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης, η οποία, σε κάθε περίπτωση, δεν είναι δεσμευτική, αφού δεν καθιερώνει υποχρέωση, αλλά απλό δικαίωμα του οφειλέτη να πληρώσει σε εγχώριο νόμισμα με βάση την τρέχουσα αξία του ξένου νομίσματος στο χρόνο και τον τόπο της πληρωμής, θα πρέπει να αποκλειστεί. Κατά συνέπεια, το κενό, που προκαλείται στην επίμαχη σύμβαση αναφορικά με την ισοτιμία, βάσει της οποίας θα υπολογίζονται οι καταβολές σε ευρώ, που οι ενάγοντες πραγματοποιούν προς εξόφληση του δανείου τους, θα πρέπει να πληρωθεί με συμπληρωματική, κατ' άρθρο 200 ΑΚ, ερμηνεία αυτής (σύμβασης), ούτως ώστε η τελευταία να ανταποκρίνεται πλέον στις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών. Στο πλαίσιο της εν λόγω ερμηνείας, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη: α) τις αρχές της συναλλακτικής ευθύτητας, τις οποίες οφείλει να τηρεί κάθε χρηστός και γνωστικός συναλλασσόμενος, καθώς και τις σύμφωνες με αυτές συνήθειες των συναλλαγών, β) το είδος, τη φύση και το σκοπό των επίμαχων συμβάσεων, τις οποίες συνήψαν οι διάδικοι και, συγκεκριμένα, το γεγονός πως επρόκειτο για καταρτισθείσες στην Ελλάδα οφειλικές συμβάσεις, μέσω των οποίων ο ενάγων θα αποπλήρωνε (σε ευρώ) γ) τα συμφέροντα αμφοτέρων των διαδίκων, εκ των οποίων εκείνα της εναγομένης δεν εξαρτώνται από τη συναλλαγματική ισοτιμία των δύο νομισμάτων, αλλά εξυπηρετούνται μέσω του προαναφερόμενου κυμαινόμενου επιτοκίου, με το οποίο και συμφωνήθηκε πως θα αποπληρωθεί τα δάνεια, δ) τις συνθήκες, που επικρατούσαν στις χρηματαγορές το έτος 2007, οπότε και συνηφθησαν οι επίμαχες συμβάσεις, και οι οποίες χαρακτηρίζονταν από τη σταθερότητα της ισοτιμίας μεταξύ ευρώ και ελβετικού φράγκου, ε) το γεγονός πως ο ενάγων, ζει και δραστηριοποιείται στην ελληνική επικράτεια, δεν μπορεί παρά να χρησιμοποιεί το εγχώριο νόμισμα, και δη το ευρώ, στις συναλλαγές του, στ) το

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
ΚΙ ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

α

α

γεγονός πως η εναγομένη γνώριζε πως ο ενάγων αδυνατούσε να έχει στην κατοχή του ελβετικά φράγκα, με συνέπεια να εξοφλεί, όπως και πράγματι έκανε, ουσιαστικά σε ευρώ τα δάνεια του, ζ) το γεγονός πως τα χρηματικά ποσά, που χορηγήθηκαν ως δάνεια στον ενάγοντα δυνάμει των επίμαχων συμβάσεων, και μεν εκταμιεύθηκαν σε ελβετικά φράγκα, πλην, όμως, αμέσως μετά την εκταμίευσή τους μετατράπηκαν από τον ίδιο σε ευρώ και, μάλιστα, με βάση τη μεταξύ των δύο νομισμάτων ισοτιμία κατά την ημέρα της εκταμίευσής τους, η) τη διάταξη του άρθ. 806 ΑΚ, η οποία ορίζει πως "με τη σύμβαση του δανείου ο ένας από τους συμβαλλομένους μεταβιβάζει στον άλλον κατά κυριότητα χρήματα ή άλλα αντικαταστατά πράγματα, και αυτός έχει υποχρέωση να αποδώσει άλλα πράγματα της ίδιας ποσότητας και ποιότητας", καταλήγει στο συμπέρασμα πως η εναγομένη, όσον αφορά την απόδοση του εν λόγω δανείου, δεν μπορεί να εφαρμόζει συναλλαγματική ισοτιμία διαφορετική από εκείνη, που ίσχυε κατά την αποδέσμευση των κεφαλαίων αυτών (δανείων) στις 30-4-2007 (βλ. την ανωτέρω απόφαση του ΔΕΚ, σκέψη 26). Επομένως, με βάση την ισοτιμία αυτή θα πρέπει να υπολογίζει και τις καταβολές σε ευρώ, που ο ενάγων πραγματοποιεί προς εξόφλησή του, ο δε υπολογισμός αυτός κρίνεται εύλογος και δικαιολογημένος. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει η υπό κρίση αγωγή να γίνει δεκτή, ως βάσιμη και κατ' ουσίαν και να αναγνωριστεί ότι ο υπ' αριθ 4.05 κοινός όρος των προαναφερθέντων συμβάσεων στεγαστικού δανείου, που καταρτίστηκαν μεταξύ των διαδίκων στην Ρόδο την 27-3-2007 είναι καταχρηστικός και ως εκ τούτου άκυρος και να υποχρεωθεί η εναγομένη να υπολογίζει τις καταβολές, τις οποίες πραγματοποιεί ο ενάγων σε ευρώ, προς εκπλήρωση των απορρεουσών από τις εν λόγω δανειακές συμβάσεις, υποχρεώσεών του σε ελβετικά φράγκα, με βάση τη μεταξύ των δύο νομισμάτων συναλλαγματική ισοτιμία, η οποία ίσχυε κατά την ημέρα εκταμίευσης του δανείου. Τέλος, τα δικαστικά έξοδα πρέπει να συμψηφιστούν στο σύνολό τους μεταξύ των διαδίκων, διότι η ερμηνεία των εφαρμοσθέντων κανόνων δικαίου ήταν ιδιαιτέρως δυσχερής (άρθρο 179 ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΔΙΚΑΖΕΙ αντιμωλία των διαδίκων.

ΔΕΧΕΤΑΙ την αγωγή

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι ο υπ' αριθμόν 4.05 αντίστοιχος όρος των μνημονευομένων στο σκεπτικό της παρούσας δανειακών συμβάσεων, τυγχάνει καταχρηστικός και, ως εκ τούτου, άκυρος, με συνέπεια οι καταβολές, που ο ενάγων πραγματοποιεί σε ευρώ προς εκπλήρωση των απορρεουσών από τις μνημονευόμενες στο σκεπτικό της παρούσας συμβάσεις υποχρεώσεών του, να πρέπει να υπολογίζονται από την εναγομένη σε ελβετικά φράγκα, με βάση τη μεταξύ των δύο νομισμάτων συναλλαγματική ισοτιμία 1,64, που ίσχυε κατά την 30-4-2007, ημέρα εκταμίευσης του δανείου.

ΩΣΦΡΟΝΗΚΕ
Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΣΥΜΨΗΦΙΖΕΙ μεταξύ των διαδίκων τα δικαστικά έξοδα.

ΚΡΙΘΗΚΕ και αποφασίστηκε στη Ρόδο στις 30 Ιουνίου 2017.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΕ σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στη Ρόδο στις 07-8-2017.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ